

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: **ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО РОЗВИТКУ МАЛОГО
ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Виконав: здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти групи бзУА
спеціальності 281 «Публічне управління та
адміністрування»
освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування»

Пасулька Д. Я.

(прізвище та ініціали)

Керівник

Проніна О. В.

(прізвище та ініціали)

Хмельницький 2025 року

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу

Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Освітньо-професійна програма: Публічне управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,

д. держ. упр., професор

_____ **Вікторія ФІЛІПОВА**

« _____ » _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Пасульці Діані Ярославівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Державна політика щодо розвитку малого підприємництва
керівник роботи Проніна Оксана Володимирівна, к. держ. упр., доцент.
затверджена наказом закладу вищої освіти від 16.09.2025 р. № 435-с
2. Строк подання студентом роботи грудень 2025 року
3. Вихідні дані до роботи Законодавчі та нормативні документи, підручники, навчальні посібники, періодичні видання, міжнародні соціологічні дослідження
4. Зміст кваліфікаційної роботи магістра (перелік питань, які потрібно розробити) Теоретичні засади державної політики щодо розвитку малого підприємництва. Аналіз державної політики щодо розвитку малого підприємництва в Україні. Напрями вдосконалення державної політики щодо розвитку малого підприємництва.
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Робота містить 4 таблиці та 3 рисунки

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Ім'я, прізвище та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
<i>Консультант з написання I-III розділів</i>	<i>Оксана ПРОНІНА, доцент</i>	<i>16.09.2025 р</i>	
<i>Консультант з нормоконтролю</i>	<i>Наталія КРЕТОВА, провідний фахівець</i>		

7. Дата видачі завдання 16.09.2025 р

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Огляд літературних джерел з теми	<i>16.09.2025-19.09.2025</i>	<i>Виконано</i>
2.	Складання і затвердження плану роботи	<i>20.09.2025-24.09.2025</i>	<i>Виконано</i>
3.	Написання I розділу	<i>25.09.2025-14.10.2025</i>	<i>Виконано</i>
4.	Написання II розділу	<i>15.10.2025-28.10.2025</i>	<i>Виконано</i>
5.	Написання III розділу	<i>29.10.2025-16.11.2025</i>	<i>Виконано</i>
6.	Формулювання висновків за темою дослідження	<i>17.11.2025-23.11.2025</i>	<i>Виконано</i>
7.	Оформлення роботи	<i>24.11.2025-26.11.2025</i>	<i>Виконано</i>
8.	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	<i>27.11.2025-06.12.2025</i>	<i>Виконано</i>
9.	Подання роботи для перевірки у КСПНП	<i>08.12.2025</i>	<i>Виконано</i>
10.	Захист роботи в ЕК		

Здобувач _____
(підпис)*Діана ПАСУЛЬКА*
(ім'я та прізвище)

Керівник роботи _____

Оксана ПРОНІНА

ЗМІСТ

Анотація	5
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	11
1.1. Сутність та значення малого підприємництва в економіці	11
1.2. Особливості державного регулювання малого підприємництва	22
1.3. Зарубіжний досвід державної підтримки малого бізнесу.....	31
Висновки до розділу 1	40
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	42
2.1. Нормативно-правове забезпечення розвитку малого бізнесу	42
2.2. Інституційні механізми підтримки малого підприємництва	45
2.3. Оцінка ефективності державних програм розвитку малого бізнесу	49
2.4. Проблеми державного регулювання малого підприємництва в Україні .	55
Висновки до розділу 2	58
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	60
3.1. Інституційно-організаційні напрями державної підтримки малого бізнесу.....	60
3.2. Фінансово-інвестиційні механізми стимулювання підприємництва.....	66
3.3. Рекомендації щодо вдосконалення державної регуляторної політики	73
Висновки до розділу 3	76
ВИСНОВКИ.....	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	80

АНОТАЦІЯ

В кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні засади, нормативно-правову базу, інституційні механізми та практичні напрями вдосконалення державної політики щодо розвитку малого підприємництва в Україні. У першому розділі обґрунтовано сутність малого бізнесу як «ключового елементу економічної системи, що забезпечує гнучкість, адаптивність та інноваційний розвиток», охарактеризовано його вплив на зайнятість, ВВП і соціальну мобільність населення. Узагальнено особливості державного регулювання малого бізнесу через «податкові стимули, кредитні програми та спрощену систему реєстрації», а також розглянуто зарубіжний досвід підтримки підприємництва в межах програм COSME, Horizon Europe, Digital Europe, SBA США та інших міжнародних ініціатив.

В другому розділі проаналізовано нормативно-правове забезпечення, визначено роль таких законів, як «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва», «Про державну реєстрацію», Податкового кодексу тощо. Описано діяльність Фонду розвитку підприємництва, Міністерства економіки України, офісів «Зроблено в Україні», а також висвітлено проблеми «надмірного адміністративного та податкового тиску», складного доступу до фінансування та неефективності регуляторної системи. У третьому розділі викладено напрями вдосконалення політики: «використання ризик-орієнтованого підходу», цифровізація контролю, «створення бізнес-інкубаторів і технопарків», розширення «пільгового кредитування» та розвиток «венчурного фінансування». Запропоновано запровадження механізмів оцінки регуляторного впливу та громадського обговорення нових ініціатив.

Ключові слова: малий бізнес, державна політика, податкове стимулювання, фінансова підтримка, регуляторне середовище, спрощена система, венчурне фінансування, інституційні механізми, бізнес-інкубатори, ризик-орієнтований контроль.

АНОТАЦІЯ

The qualification work examines the theoretical foundations, regulatory framework, institutional mechanisms and practical directions for improving state policy on the development of small business in Ukraine. The first section substantiates the essence of small business as a “key element of the economic system that ensures flexibility, adaptability and innovative development”, characterizes its impact on employment, GDP and social mobility of the population. The features of state regulation of small business through “tax incentives, credit programs and a simplified registration system” are summarized, and foreign experience in supporting entrepreneurship within the framework of the COSME, Horizon Europe, Digital Europe, SBA USA programs and other international initiatives is considered. The second section analyzes the regulatory framework, determines the role of such laws as “On the Development and State Support of Small and Medium-Sized Entrepreneurship”, “On State Registration”, the Tax Code, etc. The activities of the Entrepreneurship Development Fund, the Ministry of Economy of Ukraine, and the “Made in Ukraine” offices are described, and the problems of “excessive administrative and tax pressure”, difficult access to financing and inefficiency of the regulatory system are highlighted. The third section outlines areas for improving policy: “use of a risk-oriented approach”, digitalization of control, “creation of business incubators and technoparks”, expansion of “preferential lending” and development of “venture financing”. The introduction of mechanisms for assessing regulatory impact and public discussion of new initiatives is proposed.

Keywords: small business, state policy, tax incentives, financial support, regulatory environment, simplified system, venture financing, institutional mechanisms, business incubators, risk-oriented control.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Мале підприємництво відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку країни, оскільки сприяє створенню робочих місць, підвищенню рівня конкуренції, розвитку інноваційної діяльності та наповненню державного бюджету. В умовах глобалізації та економічної нестабільності особливо актуальним стає питання державної політики щодо підтримки та розвитку малого підприємництва, яке має стратегічне значення для підвищення економічної самостійності країни та стимулювання сталого економічного зростання.

Розвиток малого підприємництва є одним із пріоритетних напрямів державної політики України, що закріплено в стратегічних документах, таких як Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2025 року. Водночас, попри наявність численних державних програм підтримки, малий бізнес в Україні стикається з рядом системних проблем: складністю доступу до фінансових ресурсів, зарегульованістю діяльності, недосконалістю податкової політики та недостатнім рівнем державної підтримки. Дослідження механізмів державного регулювання малого підприємництва, аналіз існуючих проблем та розробка пропозицій щодо їх подолання є актуальними завданнями, які мають значний науковий та практичний інтерес. Вивчення цього питання є важливим для подальшого вдосконалення державної політики щодо підтримки малого бізнесу, забезпечення сприятливих умов для його розвитку та інтеграції у світовий ринок.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Питання державного регулювання малого підприємництва активно досліджуються як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями. Значний внесок у розвиток теоретичних засад підприємництва зробили такі дослідники, як Ільчук М.М., Кміть В.М., Падура А.В., Коваленко В.В., Красносова О.М. Вони аналізують проблеми функціонування малого бізнесу, інструменти державної

політики, механізми фінансово-кредитної підтримки та адміністративного регулювання.

Зарубіжний досвід державної підтримки малого підприємництва свідчить, що ефективні програми кредитування, зниження податкового навантаження, спрощення процедур ведення бізнесу сприяють створенню сприятливого підприємницького середовища. В Україні державна політика у цій сфері має суттєві недоліки, що зумовлює необхідність детального аналізу та пошуку ефективних механізмів її вдосконалення.

Мета і завдання дослідження

Метою дослідження є аналіз державної політики щодо розвитку малого підприємництва, оцінка її ефективності та розробка рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державного регулювання цього сектору економіки.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- визначити сутність та значення малого підприємництва в економіці;
- дослідити особливості державного регулювання малого бізнесу;
- розглянути зарубіжний досвід державної підтримки малого підприємництва;
- проаналізувати нормативно-правове забезпечення розвитку малого бізнесу в Україні;
- оцінити інституційні механізми підтримки малого підприємництва;
- визначити ефективність державних програм розвитку малого бізнесу;
- виявити основні проблеми державного регулювання малого підприємництва в Україні;
- розробити рекомендації щодо вдосконалення державної політики у сфері малого підприємництва.

Об'єктом дослідження є державна політика щодо розвитку малого підприємництва.

Предметом дослідження є механізми державного регулювання та підтримки малого підприємництва, нормативно-правові засади та напрями вдосконалення державної політики у цій сфері.

Методи дослідження. Для досягнення мети дослідження використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи, які дозволили здійснити комплексний аналіз державної політики щодо розвитку малого підприємництва. Аналітичний метод застосовувався для аналізу наукової літератури, нормативно-правових актів та державних програм, що дозволило дослідити основні підходи до регулювання малого бізнесу, його роль в економіці та чинники, що впливають на його розвиток. Порівняльний метод використовувався для дослідження зарубіжного досвіду державної підтримки малого підприємництва, що дало змогу визначити кращі практики, які можуть бути адаптовані до українських реалій. Для оцінки динаміки розвитку малого підприємництва в Україні був застосований статистичний метод, що дозволив провести кількісний аналіз показників діяльності малого бізнесу, визначити тенденції, оцінити ефективність державної політики в цій сфері та співставити їх із міжнародними показниками.

Новизна отриманих результатів. Наукова новизна дослідження полягає у комплексному аналізі державної політики щодо розвитку малого підприємництва, оцінці її ефективності та обґрунтуванні нових підходів до вдосконалення механізмів державного регулювання. У ході дослідження запропоновано нові механізми стимулювання малого підприємництва в умовах сучасних економічних викликів, які передбачають створення більш сприятливих умов для кредитування малого бізнесу, податкове стимулювання, спрощення регуляторних процедур та розширення можливостей для виходу на нові ринки. Окрім того, розроблено рекомендації щодо удосконалення державних програм підтримки малого бізнесу, включаючи підвищення ефективності існуючих механізмів фінансування, розширення інструментів грантової підтримки та покращення доступу підприємців до інвестиційних ресурсів.

Практичне значення одержаних результатів. Результати дослідження можуть бути використані органами державної влади та місцевого самоврядування для розробки ефективних програм підтримки малого бізнесу, а також для вдосконалення механізмів державного регулювання підприємницької діяльності. Запропоновані рекомендації щодо оптимізації державних інструментів підтримки малого підприємництва можуть бути впроваджені в діяльність Міністерства економіки України, державних агенцій з розвитку підприємництва, бізнес-асоціацій, а також інших установ, що займаються розвитком малого бізнесу в країні.

Структура та обсяг роботи. Логіка проведеного дослідження зумовила структуру роботи: вступ, три розділи (десять підрозділів), висновки, загальний обсяг яких складає 87 сторінок. У роботі вміщено 3 рисунки та 4 таблиці. Список використаних джерел містить 82 найменування, в тому числі 9 іноземною мовою.